

В. С. Штефан,

здобувач кафедри конституційного права
України Національного юридичного уні-
верситету імені Ярослава Мудрого

ДІЯЛЬНІСТЬ КОНСТИТУЦІЙНОЇ АСАМБЛЕЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК НА ШЛЯХУ УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку держави особливого значення набуває пошук оптимальної моделі адміністративно-територіального устрою. Необхідно зауважити, що ряд положень територіального устрою України не отримали чіткого визначення в Конституції України 1996 р., зокрема: питання установа і зміни меж Автономної Республіки Крим, областей і районів у містах, утворення і ліквідації районів у містах, їх найменування і перейменування; не вирішено питання щодо статусу населених пунктів, що перебувають під юрисдикцією органів інших адміністративно-територіальних одиниць та ін. Звичайно, має право на існування думка, що ці питання повинні регламентуватися поточним законодавством, але ми вважаємо, що в силу своєї виняткової ваги, вони повинні закріплюватися на конституційному рівні.

Процес реформування територіального устрою довготривалий. Протягом 1998-2013 років було запропоновано багато ідей та варіантів його вдосконалення. Основні напрямки щодо оновлення територіального устрою стосуються вирішення наступних проблем, зокрема: укрупнення областей, районів областей, міст, сіл (селищ) в аспекті регіоналізації; вирішення проблем так званої «матрьошки», коли у складі багатьох міст знаходяться інші міста, села, селища зі своїми органами місцевого самоврядування, не підлеглими загальноміським органам, шляхом поєднання вказаних територіальних громад в одну громаду з єдиними загальними органами місцевого самоврядування або відокремлення їх територій від загальної території міста; об'єднання нечисленних територіальних громад сіл (селищ) з єдиними загальними органами місцевого самоврядування для забезпечення організаційно-правової, матеріально-фінансової і кадрової здатності здійснювати ними свої повноваження, про це вже в науковій літературі підіймалося питання.

В останнє десятиріччя було зроблено кілька спроб провести в нашій державі адміністративну реформу. Так, ще в 2001 р. при Президентові України була створена Комісія з питань адміністративно-територіального устрою з метою

всєбічного вивчення пропозицій відносно удосконалення адміністративно-територіальної організації державної влади і місцевого самоврядування. В 2005 р. робочою групою під керівництвом віце-прем'єр міністра Р. П. Безсмертного був розроблений проект Закону «Про територіальний устрій України», який, незважаючи на чимало цікавих положень, не знайшов своєї підтримки ні серед громадськості, ні серед посадовців.

З метою реформування та внесення пропозицій щодо змін Конституції України, Указом Президента України від 17 травня 2012 року № 328/2012 було створено Конституційну Асамблею як спеціальний допоміжний орган при Президентові України. Конституційна Асамблея, згідно з затвердженим Положенням, повинна розробити концепцію та проект Конституції України (або нову редакцію Конституції України 1996 р.). При вирішенні цієї більш ніж складної задачі надзвичайно важливо щоб Конституційна Асамблея запропонувала сучасне бачення підвищення ефективності управління розвитком регіонів, для чого вдосконалення потребує вся система територіальної організації влади. Відсутність цілісної території у адміністративно-територіальній одиниці базового рівня призводить до такого прикрого явища, як перебування територіальної громади у складі іншої територіальної громади або іншої адміністративно-територіальної одиниці (так звані «матрьошки»). Загальновідомо, що в Україні таких «матрьошок» близько 100, зокрема: місто Лозова – 3 ради і 7 населених пунктів, місто Куп'янськ – 2 ради і 3 населених пункти, місто Харків – 1 рада, і все це тільки по Харківській області. В масштабі всієї України ситуація значно гірша.

Конституційною Асамблеєю 21 червня 2013 р. було прийняте рішення «Про проект Концепції внесення змін до Конституції України» (далі – Концепція), в якій пропонується здійснити системне та комплексне оновлення конституційного регулювання суспільних відносин в Україні. На сьогодні проблема адміністративно-територіального устрою, правового статусу та видів адміністративно-територіальних одиниць, повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо вирішення питань у сфері адміністративно-територіального устрою продовжує залишатися гострою і невирішеною. Якнайскоріше її розв'язання буде відповідати потребам суспільства й держави, а тому є певні сподівання на те, що Конституційна Асамблея врахує актуальні проблеми територіального та адміністративного устрою в Концепції та проекті (повній редакції) Конституції України.

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що створення Конституційної Асамблеї – важливий етап на шляху реформування адміністративно-територіального устрою України, позитивним результатом діяльності якої має стати модернізована Конституція України.